

Під організацією управлінської праці розуміють порядок, правила службової поведінки в апараті управління, спрямовані на виконання поточних та перспективних завдань керівниками, фахівцями та іншими працівниками управління відповідно до діючих посадових інструкцій та положень про структурні підрозділи [2].

Зазначене дає підстави стверджувати про те, що система управління складається з декількох елементів, котрі поділяються, на управління керівним складом, а також управління трудовим колективом. В контексті функціонування Національної поліції України, даний вектор є надзвичайно важливим, оскільки чисельність цього органу є значною (станом на 2021 рік, відповідно до Закону України «Про Національну поліцію», чисельність поліції не може перевищувати 130 тисяч осіб) [4].

Г. Чайка трактує поняття управління як «використання менеджерами ефективної системи способів і методів особистої праці на основі раціональної організації робочого місця, створення оптимальних умов для праці і відпочинку, планування робочого дня та ліквідацію нераціональних етапів виконання робіт та операцій» [5]. На організацію управлінської праці впливають стиль роботи, форми й методи управління людьми, рівень керівництва, а також сучасні технічні засоби та інформаційні технології [6; 7, с.143].

Таким чином, питання процесу управління (організації роботи) в Національній поліції України, розуміється нами як процес що реалізується спеціально уповноваженими на це суб'єктами (конкретними особами, або органом) та котрий спрямовано на налагодження взаємодії між виконавцями завдань поліції, базуючись на чинному законодавстві, що полягає у впорядкуванні організаційної структури Національної поліції України, а також розробці, підготовці, плануванні та реалізації управлінських рішень.

У свою чергу, особливими рисами ефективного управління та його сутністю в контексті національної безпеки, є саме те, що такий тип організації роботи органу дозволяє з мінімальними трудовими затратами виконати максимальний обсяг поставлених завдань якісно.

1. Балабанова Л.В. Організація праці менеджера. Навчальний посібник / Л.В. Балабанова, О.В. Сардак. – Київ: ВД «Професіонал», 2004. – 304 с.

2. Виноградський М.Д. Менеджмент організацій: [Навч. посіб. для студ. екон. спец. вузів] / М.Д. Виноградський, А.М. Виноградська, О.В. Шканова – К., «Кондор», 2002. – 654 с.

3. Шегда А.В. Менеджмент – основа современного предпринимательства./ Шегда А.В. – К.: АНІР, 1995. – 267 с.

4. Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII «Про Національну поліцію»/ Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 40-41, ст.379.

5. Чайка Г.Л. Організація праці менеджера: Навч. посіб. / Чайка Г.Л.; передмова Г.О. Шепелюк. – К.: Знання, 2007. – 420 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

6. Управление организацией: Энциклопедический словарь / [Под ред. А.Г. Поршнева]. – М., 2001. – 452 с.

7. Гоголев А. М. Публичное администрирование как правовая категория. Экономика. Налоги. Право. 2015. № 3. С. 141–146.

Сергій Ігнатов,
старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМА ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Незважаючи на те, що Національну поліцію було створено ще влітку 2015 року, пошук оптимальної моделі організації цієї правоохоронної інституції досі не втрачає своєї актуальності. Відмова від радянської системи організації правоохоронного відомства та зміна орієнтуру в бік сервісної діяльності не означають автоматичного налагодження функціонування Національної поліції, як цілісного утворення. Прикладом пошуку опти-

мальної структури поліції можна вважати численні зміни і доповнення до нормативно-правового масиву, яким регламентовано поліцейську діяльність, компетенцію окремих служб і підрозділів, відносини підпорядкування тощо. Виходячи з цього, питання оптимізації структури Національної поліції досі лишається нерозв'язаним і потребує комплексного дослідження.

Нагадаємо, що у відповідності до статей 14 «Центральний орган управління поліції» та 15 «Територіальні органи поліції», структура поліції утворена центральним та територіальними органами. Причому останні можуть утворюватися, як міжрегіональні територіальні органи.

Зауважимо, що структуру центрального органу управління поліції затверджує голова Національної поліції за погодженням з Міністром внутрішніх справ України, тоді як затвердження штатного розпису (штату) поліції належить до компетенції керівника поліції. У свою чергу, територіальні органи поліції утворюються як юридичні особи публічного права в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, районах, містах, районах у містах та як міжрегіональні (повноваження яких поширюються на декілька адміністративно-територіальних одиниць) територіальні органи у межах граничної чисельності поліції і коштів, визначених на її утримання. Важливо відмітити, що територіальні органи поліції утворює, ліквідує та реорганізовує Кабінет Міністрів України за поданням Міністра внутрішніх справ України на підставі пропозицій Голови Національної поліції [1].

Водночас, на офіційному Інтернет ресурсі Національної поліції України, структура поліції представлена дещо по іншому. Так, Центральний орган управління (апарат) включає: Керівництво; Департамент забезпечення діяльності Голови; Департамент карного розшуку (у складі кримінальної поліції); Департамент міграційної поліції (у складі кримінальної поліції); Департамент оперативної служби (у складі кримінальної поліції); Департамент оперативно-технічних заходів (у складі кримінальної поліції); Департамент забезпечення діяльності, пов'язаної з небезпечними матеріалами (у складі кримінальної поліції); Департамент превентивної діяльності; Управління оперативної підтримки (у складі патрульної поліції); Департамент «Корпус оперативно-раптової дії» (у складі поліції особливого призначення); Департамент міжнародного поліцейського співробітництва; Головне слідче управління (у складі органу досудового розслідування); Департамент організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування; Департамент інформаційно-аналітичної підтримки; Правовий департамент; Департамент кадрового забезпечення; Управління комунікації; Департамент фінансового забезпечення та бухгалтерського обліку; Управління внутрішнього аудиту; Департамент управління майном; Департамент документального забезпечення; Управління вибухотехнічної служби (у складі поліції особливого призначення); Управління режиму та технічного захисту інформації; Управління дотримання прав людини; Управління запобігання корупції; Відділ організації кінологічної діяльності; Відділ спеціального зв'язку; Сектор з питань пенсійного забезпечення; Департамент кримінального аналізу (у складі кримінальної поліції); Управління авіації та поліції на воді; Управління дізнання (у складі органу досудового розслідування); Департамент захисту інтересів суспільства і держави (у складі кримінальної поліції) [2]. Викладене дає підстави стверджувати, що склад Апарату поліції представлений департаментами, відділами, управліннями та сектором.

Наступний шабелі структури поліції представлений міжрегіональними територіальними органами поліції. До них віднесено: Департамент патрульної поліції; Департамент внутрішньої безпеки (у складі кримінальної поліції); Департамент кіберполіції (у складі кримінальної поліції); Департамент стратегічних розслідувань (у складі кримінальної поліції); Департамент боротьби з наркозлочинністю (у складі кримінальної поліції); Департамент поліції охорони як міжрегіональний територіальний орган Національної поліції [2]. З наведеного випливає, що на міжрегіональному рівні також частина підрозділів має формальну незалежність (перебуває у складі кримінальної поліції), тоді як інша є цілком самостійними структурними одиницями, приміром – Департамент патрульної поліції. Таке розмаїття на нашу думку ускладнює загальне управління системою поліції і має бути оптимізоване.

На третьому рівні структури поліції розташовані Головні управління поліції в областях України та підпорядковані поліції державні установи. Причому назви останніх неповною мірою відповідають положенням статті 13 «Загальна система поліції» Закону України «Про Національну поліцію» [1].

Відштовхуючись від трьохрівневої організації поліції України, зауважимо, що необ-

хідним елементом правового статусу будь-якого державного органу є його структурно-організаційний блок, який включає два елементи: 1) структурний: структура центрального апарату та окремих територіальних підрозділів, схема організаційного підпорядкування та розподілу функціональних повноважень; 2) організаційний: нормативний порядок створення, реорганізації, ліквідації, порядок реалізації процедур внутрішньої та зовнішньої роботи, порядок взаємодії із іншими суб'єктами відповідних правовідносин.

Також, у науковій літературі організаційну структуру державного органу розуміють як сукупність структурних елементів (підрозділів, посадових осіб та ін.) та взаємозв'язок між цими структурними елементами. У більшості випадків це вертикальні та горизонтальні зв'язки між елементами структури органу державної влади [3 с. 20-21].

З наведеного можна зробити висновок, що структура не є лише просто розташуванням складових Національної поліції у певній ієрархії. Структура поліції представляє її як органічно поєднану систему елементів, що взаємодіють між собою. Водночас, ми змушені констатувати, що структура Національної поліції не є досконалою. Чомусь, певна складових елементів структури поліції на центральному та міжрегіональному територіальному рівнях у перебувають у складі кримінальної поліції. Виглядало б цілком логічно, якби служби, пов'язані із адміністративним блоком входили до складу превентивної поліції.

Але такої служби поліції, судячи з положень статті 13 Закону України «Про Національну поліцію» не створено (у складі поліції функціонують: кримінальна поліція; патрульна поліція; органи досудового розслідування; поліція охорони; спеціальна поліція; поліція особливого призначення) [1]. Як зазначалося вище по тексту, відмінності у підпорядкуванні окремих складових поліції призводять до розмаїття у правових статусах таких служб і підрозділів. Як наслідок – це призводить до ускладнень в управлінні, що має особливо негативний відбиток на територіальному рівні.

В якості висновку ми б хотіли звернути увагу на те, що у складі поліції необхідно передбачити створення превентивної служби поліції (аналог адміністративної служби міліції) та передбачити підпорядкування окремих департаментів, служб та відділів до складу відповідної служби поліції (Департамент патрульної поліції; Департамент превентивної діяльності; Управління оперативної підтримки; Управління авіації та поліції на воді). Чітке розмежування правових статусів та побудова вираженої ієрархічної моделі Національної поліції має сприяти більш ефективній протидії злочинності в Україні та дозволить більш якісно оперувати кадровими ресурсами Національної поліції.

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 141

2. Офіційний Інтернет сайт Національної поліції України. Структура. URL: <https://www.npu.gov.ua/about/struktura/struktura/>

3. Управління органами Національної поліції України: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В.В. Сокурєнка; [О.М. Бандурка, О.І. Безпалова, О.В. Джафарова та ін. ; передм. В.В. Сокурєнка]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Стильна типографія. 2017. 580 с.